

čez dve pičli uri bova po divni dolinici, katero Grajena namaka, dospela do lične vurberske učilnice, stoječe v tihi samotiji tik velike ceste na desni strani. Nekoliko korakov od nje kreniva pri križu na levo stran ter korakajva po uglajeni pešpoti v prijetnem gozdu naprej in kmalu bova dospela na vozno cesto, ki drži od grajščinske pristave h gradu. Ko sva na tej precej strmi cesti zapustila za seboj kakih 300 korakov, dospeva iz hoste na majhno ravnino s prostim razgledom v daljino. In na tej ravnini stoji na desni sneznobela cerkev Materne božje, na levi pa se na vrhu hriba vzdiguje vurberskega gradu zidovje.

Preden pa ti obsirneje opišem cerkev in njeno zgodovino ter te seznanim z duhovnijo, povabim te, da stopiš z menoj v grad ter si ogledaš njegove znamenitosti. In ker vem, da te bode tudi mikalo, zvedeti, kaj o zgodovini gradu in njegovih lastnikov, hočem tudi v tem oziru ustreči tvoji radovednosti.

I. Grad.*)

Da dospeva h grajskim vratom in od tam v grad, voliva ali pešpot ali pa vozno cesto. Pešpot vodi naju med žitnico, ki je ob enem sodarnica, orožnica, lednica itd. in med zelinjakom in cvetnjakom po 70 stopnicah navzgor, vozna cesta pa nama ostaja na levi strani.

Ko sva napravila kakih 100 korakov, stojiva že pred glavnim vhodom srednjeveškega gradu. Ta glavni vhod je obsenčen z velikanskimi orehi. Na levi strani ga varuje močno predzidje z dvema velikima topoma in dvema manjšima, dolgima »poljska kača« imenovanimi, ki se pristejata najstarejšemu in najznamenitejšemu topovu vse Štajarske iz prve polovice 15. stoletja. Zadnjikrat sta, kakor pravijo, zahrumela o priliki sklenjenega miru l. 1814.

Skozi ta severna vrata prideva na prostoren pred-dvor, ki je na vzhodni strani omejen s polukrožnim močnim zidom z linami za streljanje, na južno-zahodni in severni strani pa z raznimi poslopji. V sredini pred-dvora nahaja se okoli 80 metrov globok studenec, iz katerega se vlači voda s pomočjo samotnega kolesa, ki meri več metrov v premeru. O tem studencu pripovedujejo, da sta ga izkopal dva k smrti obsojena hudodelnika ter si s tem življenja rešila. Neki obok, ki globoko v studencu podpira pečino, dal je povod govoric, da je od tod peljala podzemeljska pot v Rače, kjer so se v 17. veku zbirali zarotniki zoper cesarja.

Po 39 stopnicah podajva se v zgornje nadstropje omenjenega predzidja s topovi, kjer je videti streha za zvon, ki je svoje dni tukaj visel in ob času nevarnosti ljudi vkup klical. Od tod prideva skozi duri na zahodni strani v logarjevo stanovanje, pod katerim je mnogo nekdanjih ječ. Na severni strani pa dospeva skozi temen vhod v najstarejši oddelek gradu, — v prvotni grad. Njegov dvor je obdan z raznimi oboki in mostovži, kinčanimi z grbi grofov Attemsov, Lambergov in Stubenbergov. V kamnati stopnici kapnice se nahaja relief, predstavljajoč šest moških oseb v jako naivni (priprosti) obliki, ki pa je že precej poškodovan.

Grad, postavljen v pravokotu z dvema nepravilnima nadstropjima, je, kakor kaže različna zidava, zidan deloma v starejši, deloma pa v novejši dobi. Veliki stražni stolp na južni strani je, kakor severni del gradu postavljen najbrž od Stubenbergov v 15. veku, južno-zahodni del pa v sredini ali proti koncu 17. veka.

V gradu je 49 sob, pripravnih za stanovanje in še mnogo drugih majhnih prostorov. Pritlični prostori so za pisarno in stanovanje grajskega oskrbnika ter za

gospodarske namene, 22 sob v prvem nadstropju je pa za grajščaka in njegovo družino. V teh najdemo pred vsem v obednici (št. 5.) lepo pohištvo v renesanskem slogu, naphane živali, umetno izdelane vrče iz ila itd. V majhni, z rudečimi preprogami prevlečeni dvorani (št. 6.) vidimo zanimive slike, med temi barona Wolkensteina in Rottenegga z letnico 1616 in z rodbinskim grbom; potem neko Marijo »Laimaulin«, baronico, roj. grofico Wolkenstein in Rottenegg v priprosti meščanski noši, z letnico 1638; bila je najbrž soproga leta 1667. umrlega Jurija Güntherja Herbersteinskega. Nadalje najdemo ondi z bronom prevlečeno oprsje iz malca, predstavljajoče bivšega deželnega glavarja na Štajarskem, grofa Ignacija Attems, potem lepo pohištvo v renesanskem slogu, krasna ogledala v izrezanih okvirjih in več drugih dragocenih stvari.

V sledeči sobi (št. 7.) nahajajo se večinoma predstave iz domačega življenja in podobe živalij, med temi nekoga 86 funtov težkega bobra, katerega so l. 1643. v Vurbergu ujeli, in tri kopije dvajnajsterih najljubših konjev nekoga Herbersteina.

Soba v stolpu ima po novi šegi izrezano pohištvo, razne posode iz porcelana iz 17. stoletja, osem ovalnih slik nekdanjih lastnikov Vurberskega gradu, potem lepa beneška zrcala in krasne svetilnike. Iz te sobe se pride na mostovž. Sobe od 1. do 14. številke so deloma spalnice sedanjega lastnika, deloma pa izbe za posle in tujce. V spalnici št. 4. ste dve znameniti sliki, katerih ena predstavlja grofa Karola Wolkensteinskega z letnico 1641. (Dalje prih.)

Smešnica. Jurij Prismojen pride v posojilnico in zahteva svoj vloženi denar z obrestmi vred. Ko mu hlagajnik ves denar našteje, reče Jurij Prismojen: »Vzamite denar zopet nazaj, saj zdaj vem, da še imate ves moj denar!«

Razne stvari.

(Milostljivemu knezoškofu) so se na novega leta dan poklonili vsi mariborski p. n. gospodje duhovniki ter so milemu nadpastirju voščili veselo novo leto.

(Ptujskim proštom) je imenovan veleč. gosp. Jožef Hrzič, kn. šk. duhovni svetovalec in župnik na Spodnji Polskavi. Na mnogaja leta!

(Kip škofa A. M. Slomškega) je krasno izdelal akademiški kipar g. Puchreiter v Ljubljani. Po tem kipu narejeni posnetki so izvrstno uspeli in so vredni vsega priporočila. Cena 5 gld., dobé se pri imenovanem umetniku v Ljubljani, v Križevniških ulicah št. 12.

(Za novo celjsko gimnazijo.) Občinam, ki so že poslale državnemu zboru peticije za ustanovitev nižje gimnazije v Celju, so se pridružile občine Sv. Peter pod Sv. gorami, Luče, Zreče, trg Sevnica in sevniski okrajni zastop.

(Jezuviti.) Avstro-ogerska provincija družbe Jezusove ima sedaj 333 patrov, 169 školastikov in 230 fratrov lajkov; vseh vkup 732. Med njimi je Slovencev: 10 patrov, 6 školastikov in 5 fratrov lajkov. Slovencev je gotovo premalo!

(Mariborskim županom) je bil dne 2. t. m. zopet jednoglasno izvoljen g. inženir Aleksander Nagy in njegovim namestnikom pa dr. Hans Schmiderer.

(Drobiž po 20 ali 4 krajcarje) je izgubil s 1. t. m. svojo veljavo za promet. Vendar se bode lahko oddajal še do konca tega leta pri vseh cesarskih uradih in blagajnicah.

*) Po G. Buđinsky, Schloss Wurmberg in J. A. Janisch; Top-stat. Lexikon v. St. III., 1398.

(Imenovanje.) Gosp. dr. Matej Velca, naš rojak iz Šikol pri Pragerskem in komisar pri poštni hranilnici na Dunaju, imenovan je nadkomisarjem pri istem uradu.

(Vabilo) na veselico dne 6. januarija 1895 v prostorih Langerjeve gostilne v Št. Pavlu v Savinjski dolini. Začetek ob 7. uri zvečer. Pri veselici nastopi prvokrat domači tamburški zbor. Vstopnina: Sedeži v prvih štirih vrstah 2 kroni, v naslednjih 1 krono.

(Svoj cenilnik) zelenjadnih, poljskih travnih in cvetličnih semen, lepotnih grofov, rož, borkovcev, rastlin za gorke in mrzle rastlinjake, gomoljnatih in čebulnih rastlin, soplek in vencev ter raznih vrtnarskih predmetov priporoča g. Alojz Korsika, umetelj in trgovski vrtnar v Ljubljani.

(Kmetijsko bralno društvo na Hajdinju) ima v nedeljo, 6. prosinca t. l. v Muršcevej gostilnici svoje glavno zborovanje in postjo zabavo.

(Bralno društvo v Kapeli) blizu Radgone priredi v nedeljo, 13. t. m. ob 3 uri popoldne v svojih prostorih občeno zborovanje, pri katerem bode popeval domači moški in mešani zbor. K obilni odbor udeležbi vljudno vabi.

(Občni zbor štajerskega društva za pri-delovanje hmelja) je bil dne 16. t. m. Načelnikom je bil voljen Karol vitez Haupt - Straussenegg, njega namestnikom dr. M. Bergmann, Hausenbichler pa blagajnikom. Za odbornike so se izvolili Jožef Širca in Karol Žuža iz Zalca, pa Norbert Zanier iz Št. Pavla v Savinjski dolini. Njih namestniki so izvoljeni Jakob Jamec iz Dedje vasi, Jože Pauer iz Braslovč, Franc Zdolsek iz Št. Jurja ob Taborju, in Jernej Žigan iz Polzele.

(Bolniško društvo) za vse slovanske visokošolce nameravajo slovanski dijaki ustanoviti v Gradcu. Sicer ondi obstoji enako društvo, toda nekaj časa sem le za Nemce. Ako bode to društvo oživelo, izvestno ga bodo podpirali vsi slovenski domoljubi.

(Goreč mrlič.) V Gradcu je nastal v neki hiši ogenj v sobi, kjer je ležal mlad mož na mrtvaškem odru. Ko matere mrtvega ni bilo doma, padli sta dve sveči na oder, ki se je vnel. Mrlič je bil ves ožgan na glavi, ko so vsled dima prihiteli ljudje in gasilci, ki so ogenj hitro pogasili.

(Bela žena.) Dne 2. t. m. predpoldne je umrl v Ptuj u g. Rudolf Šolinc, c. kr. pristav na davkarji, pre-

viden s sv. zakramenti za umirajoče v 25. l. svoje dobe. Bil je prijazen in vsem priljubljen, kdor je z njim občeval. Tudi je bil vnet kristjan. Naj v miru počiva!

(Slov. pevskega društva) novi odbor, ki je bil voljen 26. dec. m. l., je tako-le sestavljen: predsednik g. dr. Tomaz Horvat, odvetnik v Ptuj u; odborniki gg. Franc Cof, Domicijan Serajnik, Silvester Šentjunc in Ivan Sedlaček; namestniki gg. Josip Slavinc in Miran Lorber v Ptuj u; zunanji odborniki gg. profesor Orožen v Ljubljani, profesor dr. J. Bezjak v Mariboru, dr. Juro Hrašovec, odvetnik v Celju in Franc Čeh, učitelj v Ljutomeru.

(Za zamorce.) Pri Sv. Andražu v Sl. goricah so tamošnji narodnjaki ob neki veseli priliki pri gospodu Tošu darovali za uboge zamorce v Afriki 5 fl.

(Mariborska mestna občina) dobi za leto 1895. 6950 kil živinske soli, ki se bode meseca aprila delila. Mariborski živinorejci naj se ta mesec pri mestnem svetu zanjo oglašijo. 100 kil stane 5 gld.

(Grozen čin na Sveti dan.) V Durlachu na Nemškem je na Božič izdelovatelj košar Peter Beck ustrelil z revolverjem svoje štiri otroke, stare od jednega do sedem let, potem pa še samega sebe. Sila reven je bil, pa na Boga ni zaupal.

(Trtna uš) se je prikazala v občini Sv. Rok v rogaskem okraju. Iz te občine se ne smejo izvažati trte ali rastline, po katerih bi se utegnili razširjati trtna uš.

(Za častnega srenjčana) izvolila je občina Borčci na Murskem polju veleč. g. Antona Lacka, duh. svetovalca in župnika pri Sv. Križu na Murskem polju, zaradi mnogih zaslug in mu izročila častno diplomo.

(Duhovniške spremembe.) U. g. Avguštin Hecl, župnik in dekanjski upravitelj v Marenbergu imenovan je za dekana one dekanije. Č. g. Jožef Gunčar, kaplan v Ljubnem, postal je ondi provizor. Prestavljeni so še gg. kaplani: Jakob Kitak iz Šoštanja v Ljubno, Fortunat Končan iz Drmelj na Ponikvo, Karol Preskar od Sv. Kungote na Pohorju v Šoštanj, Martin Štofe iz Zreč v Šmarje, Fr. Šaloven iz Šmarja v Dramlje in Anton Zavahl s Pilstanja k Sv. Kungoti na Pohorju.

Loterijne številke.

Gradec 23. decembra 1894:	41, 65, 84, 88, 74
Dunaj	70, 7, 48, 43, 87

Razglas.

Zavoljo neke zmotnjave razglasam vsem p. n. čitateljem, da sem jaz, **Lorenc Ježovnik**, od leta 1881 do 1890 1. maja pri c. k. orožnikih na Štajarskem, potem pa po skusnji na Dunaju kot dekretovani c. kr. poštni uradnik (Assistent) pri pošti v Trstu služil ali deloval, in ni bilo pod tem mojim ali enakim imenom od leta 1880 do 1894 nobenega služabnika pri štajarskih orožnikih in tudi ne pri pošti avstrijske države.

Tinct. Stomach comp.

Št. Jakobove želodčne kapljice so jako dobro domače zdravilo, povs-pešujejo prebavljanje in tek. Steklenica 60 kr. in 1 gld. 20 kr. Kot izvrstno domače zdravilo je znan dr. **Lieberjev živčni lek** (Tinct. chinæ nervitonica comp.) — Varnostna znamka † in sidro — Steklenica 1 gld., 2 gld. in 3 gld. 50 kr. Pripravlja se pravilno v lekarni

M. Fanta v Pragi. Glavna zaloga: lekarna sv. Ane v Bozenu in lekarna „pri zlitem medvedu“ v Gradcu. Dohiva se tudi v drugih lekarnah v Gradcu in Mariboru. 7-40

Uradne in trgovske

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Otvoritev.

Priporoča se v

Celju, tik farne cerkve,
lekarna

„**Marije pomagaj**“,

ki se je ravno zdaj čisto na novo uredila.

Ondi se dobivajo tudi priznana veljavna domača zdravila po najnižji ceni.

Vsakdanja pošiljatev na vse strani.

K. Gela,

lekar.

4-8

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah zrasedena vina izvlečena Francovka je skušen pomoček za oživljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, tiganje, otrpnenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. En. steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni želodcu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá škrinjica zastoj in plača se na pošti vozina. Dobi se le samo pri **Benediktinu Hertl**, graščaku na Goliču pri Konjicah na Štajarskem.

Zaloga v Mariboru pri Alojziju Quandest, gosposke nlice 49-52